

Resimli Evren Atlası

Mark A. Garlick

Yıldız Haritaları: Wil Tirion

Çev. Alim Rüstem Aslan, İlke Akbulut,

Barış Toktamış

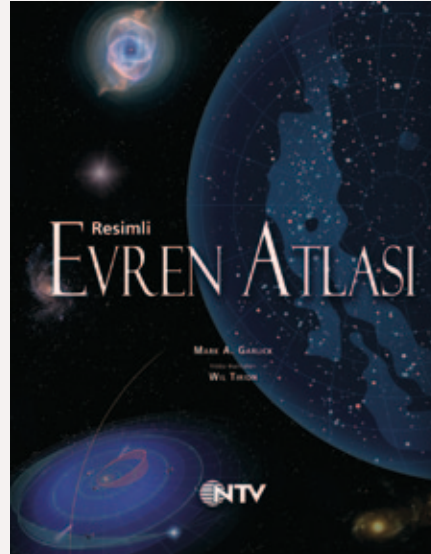
NTV Yayınları, 2008

Uzay ve evren araştırmaları hem bilim dünyasının hem de popüler bilimin en gözde konuları arasında. Her geçen gün yeni gelişen teknolojiler sayesinde bir parçası olduğumuz evren hakkında daha fazla bilgiye ulaşıyor, bu da hem daha fazla araştırma alanı yaratıyor hem de amatör takipçileri cezbedecek daha fazla görsel malzeme sunuyor. Tüm bu imkânları seferber ederek bir uluslararası gökbilimci, haritacı ve bilim eğitimcileri ekibi tarafından tasarlanmış, yazılmış ve resimlendirilmiş güncel bir evren atlasının Türkçe çevirisi 2008 yılından bu yana kitapçı raflarında gökbilim meraklılarıyla buluşuyor.

Uzayın ve evrenin büyüklüklerinden dolayı insan zihnince algılanmasının zorluğu nedeniyle güçlü bir görsellik içinde anlatılması gerekiyor. Son yıllarda evrenin daha önce görün-tülenememiş köşelerine ait yüksek kaliteli görüntülerin elde edilmesi heyecan verici gelişmeler arasındaydı. Uzay ve evren görüntülerine genellikle internet ortamında erişilebiliyor fakat bu görüntüler ancak gökbilimle ilgilenmiş ve kendine bir altyapı oluşturabilmiş amatörler için bir şey ifade ediyor. Gökbilime meraklı ve bu konudaki temel bilgileri derli toplu ve zengin bir görsellik içerisinde bulmak isteyen okurlar için büyük bir ihtiyaca cevap verecek *Resimli Evren Atlası* ülkemizdeki popüler bilim literatürüne önemli bir katkı oldu. Kitap zengin görselliğiyle bir popüler bilim kitabı olarak belgesel ta-

dında okunabileceği gibi gökbilim konusunda özel bir bilgiye erişmek isteyenlere de kaynak olabilecek nitelikte.

Resimli Evren Atlası'nda yakınımızdan başlayarak, ilk bölümde Dünya ve uydusu Ay hakkında bilgiler veriliyor. İlerleyen her bölümde evrenin daha uzak ve geniş bölgeleriyle devam ediyor. Sekizinci bölümde ise bir bütün olarak evren ve onun bilinen en büyük yapıları olan gökadalara anlatılıyor. Kitap ayrıca amatör olarak gökyüzü gözlemleri yapmak isteyen okurlara rehber olacak bölümler de içeriyor. Dokuzuncu bölüm, "mevsimden mevsime, karanlık bir gecede belli herhangi bir yönde, yılın herhangi bir zamanı Ekvator'un kuzeyinde ya da güneyinde ne görmeyi umacağımızı haritalayan bir rehber" niteliğinde. Onuncu bölümde ise 88 takımyıldızın tümü, kapsadıkları bulutsular, yıldızlar ve gökadalara gibi önemli özellikleriyle ayrıntılı olarak anlatılıyor.

Mark A. Garlick

Mark A. Garlick güçlü bir bilimsel altyapıya sahip serbest çalışan bir çizir ve yazar. University College London'da (UCL) astronomi okudu ve yine UCL'ye bağlı Mular Uzay Bilimleri Laboratuvarı'nda astrofizik doktora-sı yaptı. Akademik çalışmaları sırasında hobi olarak resimle uğraştı. 1995'te *Astronomy Now* ve *Modern Astronomer* gibi dergilerde popüler bilim yazıları yazmaya başladı ve bu yazılarda yer yer çizimlerine yer verdi. Gökbilim olaylarının gerçeğe uygun olarak tasvir edilmesi konusunda uzmanlaştı. Yüzlerce çizimi dergilerde, kitaplarda, kitap kapaklarında, çeşitli başka yayınlarda ve televizyonda yer aldı. Daha sonra çizim repertuarını bilim kurgu, dinazorlar ve yer bilimleri gibi konu-

ları da kapsayacak şekilde genişletti. Yazıları *The Guardian*, *New Scientist*, *Scientific Computing World*, *Astronomy Now*, *Scientific American*, *Astronomy and Sky & Telescopes* gibi dergilerde yayımlanan Garlick son zamanlarda daha çok kitap yazmakla uğraşiyor.

Wil Tirion

Ünlü Hollandalı üranograf (gök cisimleri haritalayıcısı) Wil Tirion 1943 yılında doğdu. En önemli eseri *Sky Atlas 2000.0*'dir. Tirion ayrıca başka pek çok yayında yer alan gök haritaları üzerinde çalıştı. Kariyerinin başlarında grafik tasarımcısı olan Tirion daha sonra kartografiye eğildi. 1993 yılında Uluslararası Gökbilim Birliği bir küçük asteroide (4648) onun ismini vererek Tirion'u onurlandırdı.

Çarpıcı fotoğrafları, çizimleri, kaliteli baskısı, geniş boyutu, kapsamlı, anlaşılır ve güncel içeriği, okumayı kolaylaştıran düzeniyle bu çarpıcı çalışma hem amatör gökbilimle hâlihazırda ilgilenmekte olanların hem de gökbilime yeni merak salanların başucu eserlerinden biri olacağı benziyor. Uçsuz bucaksız evrende keyifli, renkli ve büyüleyici gezintiler dileklerimizle...

Dünyamız Isınıyor!

Gabrieller Walker, Sir David King

Çev. Özkan Akpınar

Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2010

DÜNYAMIZ ISINIYOR!

Küresel Isınmayla Nasıl Başa Çıkabiliriz?

Gabrieller Walker
Sir David King

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ / Elgin Karakaya

Küresel ısınma gezegenimizin, türümüzün tarihinde karşı karşıya geldiği en büyük sorunlardan biri olarak görülüyor. Her şeyden önce bu, küresel ölçekte, yani tüm gezegeni, tüm canlıları ve ekosistemleri ilgilendiren bir sorun. Sorun bu kadar büyük çaplı olunca hakkında söylenenlerin, yazılıp çizilenlerin de sonu gelmiyor. Öyle ki bu konuda insanların kafalarında çok büyük bir karmaşa söz konusu. Sorunun, gündemlerinde en küçük bir yer bile kaplamadığı ya da sorundan habersiz insanları ve toplulukları saymazsak tabii.

Küresel ısınma hakkında söylenenler, böyle bir ısınmanın aslında yaşanmadığı ya da insanlardan kaynaklanmadığı görüşlerinden, Dünya'ya korkunç sonlar biçen felaket senaryolarına kadar geniş bir çeşitlilik arz ediyor. Eğer

Gabrielle Walker

Gabrielle Walker enerji ve iklim değişimi konusunda uzmanlaşmış serbest çalışan bir yazar, televizyon yapımcısı ve sunucu. BBC'de önemli radyo programları sunuyor. Şimdiye kadar pek çok televizyon programına katıldı. Amazon yağmur ormanlarında ağaçlara tırmandı, bir volkandan dışarıya lav çıkardı, Drake's geçidinde buzlardan atladı, uzun süre Güney Kutbu'nda kaldı. Cambridge Üniversitesi'nde kimya doktorası yaptı. *Nature* dergisinde "iklim değişikliği" konusunda, *New Scientist*'te "gelecek" konusunda editörlük yaptı. Kitapları bir düzenden fazla dilde yayımlandı.

Sir David King

Sir David Anthony King FRS, Oxford ve Cambridge üniversitelerine ait bölümlerin de aralarında bulunduğu birçok akademik birimde yöneticilik görevi üstlendi. Ayrıca Tony Blair ve Gordon Brown yönetimindeki İngiliz hükümetlerinde baş bilimsel danışmanlık yaptı ve Hükümet Bilim Ofisi'nin başkanlığını yürüttü. Bu dönemde hükümetlerin iklim değişimiyle mücadeleleri konusunu gündeme getirdi. King, kimyasal fizik alanındaki araştırmaları ile bilim ve siyaset konusunda 500'ün üzerinde makale yayımladı. Halen Cambridge Üniversitesi Kimya Bölümü'nün yöneticiliğini yürütüyor.

bir insan bir şekilde küresel ısınmanın bir kandırmaca olduğuna inanmışsa küresel ısınmanın nasıl önlenebileceğine ilişkin bir kitabın ya da televizyon programının ona hitap etmesini bekleyemeyiz. Bu yüzden sorunun kendisinin verileriyle, anlaşılır ve kuşku götürmez biçimde ortaya konması çok önemli. Gabrielle Walker ve Sir David King de 2008'de yayımladıkları, Türkçesi *Dünyamız Isınıyor* başlığıyla 2010'da Boğaziçi Üniversitesi Yayinevi'nden çıkan kitaplarında bunu amaçlıyorlar. Küresel ısınma konusunda en güncel ve doğru bilgileri derli toplu bir şekilde sunan kitap hem bir popüler bilim kitabı hem de bir kaynak kitap olarak değer taşıyor.

Kitapta, yazarların önsözlerinde de vurguladıkları gibi genel çevre sorunlarına eğilmek yerine doğrudan küresel ısınma konusuna odaklanılmış. Yazarlar konuyu bilimsel bir yaklaşımla, güvenilir bilimsel araştırmaların ışığında ele alıyorlar. Amaçları okurların konuyu mümkün olduğunca gerçeğe yakın olarak algılamaları, küresel ısınmayla mücadele etmek için hâlâ yapabileceğimiz şeyler olduğunu anlamaları ve harekete geçmeleri.

Kitap ilki sorunu anlatan, ikincisi teknolojiyle ilgili yönleri ve üçüncüsü siyasal çözüm olasılıklarını ele alan üç ana bölümden oluşuyor. Yazarlar ilk bölümde, küresel ısınma sorununun ne olduğunu, sebeplerini; küresel ısınmanın hem şimdiden gözlenebilen sonuçlarını hem de henüz sadece öngörülebilir etkilerini anlatıyorlar. Sadece araştırma sonuçlarını değil, aynı zamanda konu üzerinde çalışan bilim insanlarının neleri, nasıl anladıklarını ve hangi ölçütlerden yararlandıklarını da anlaşılır biçimde açıklıyorlar.

İkinci bölümde küresel ısınmayla mücadelede kullanılabileceği öne sürülen kimi gerçekçi kimi hayalperest, kimi uygulanmaya hazır kimi ise henüz olgunlaşmamış hemen tüm teknolojik yaklaşımlar üzerinde duruluyor. Üçüncü bölümde ise yazarlar konunun siyasi boyutlarını ele alıyor ve gelişmekte olan ve sanayileşmiş ülkelerin küresel ısınmayla mücadelede nasıl bir işbölümüne gitmeleri gerektiğine ilişkin fikirler ve modeller öne sürüyorlar. Bu bölümün sonunda "tüm çözümleri -hem teknolojik hem de siyasal- bir araya getirerek, kişisel tercihlerimizin nasıl bir farklılık yaratabileceğini" gösteriyorlar.

Dünya ikliminin ısınma yönündeki kötü gidişatını anlamak ve bu konuda bir şeyler yapmak ve yaptırmak isteyen okurlarımızın dikkatine...

Ölçüler Kitabı

Andrew Robinson
Çev. Duygu Akın
NTV Yayınları, 2009

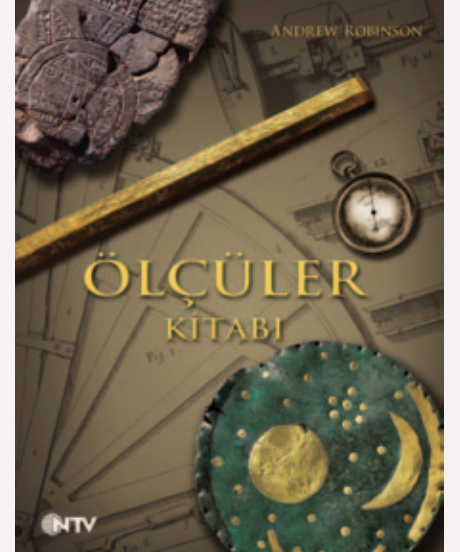
Farkında olsak da olmasak da yaşamımızın pek çok alanında ölçüleri kullanıyoruz ya da ölçüleri dikkate alarak kararlar veriyoruz. Pek çok kavram ölçüler sayesinde bizim için anlamlı hale geliyor, pek çok alanda ölçüler sayesinde faydalı etkinlikler yapabiliyoruz. Bununla birlikte çoğu ölçüm tekniğinin nasıl işlediğini ya da çoğu ölçü birim sisteminin nasıl ortaya çıktığını bilmeyiz. Hayatımızın bu kadar içinde olan ölçmeye ilişkin, NTV Yayınları'ndan geçtiğimiz yıl çıkan bol resimli bir popüler bilim kitabı bu konudaki merakımızı ve bilgi açlığımızı giderebilir: "Ölçüler Kitabı".

Kaliteli görselleri, özel boyutu ve kuşe kâğıdıyla *Ölçüler Kitabı* bizi ölçüler dünyasında keyifli bir yolculuğa çıkarıyor. Kitabın giriş kısmında ölçümün hayatımızdaki yerinden ve tarihçesinden bahsediliyor. Takip eden bölümlerden "Ölçümün Anlamı" başlığını taşıyan ilkinde, ölçümün insan algısı, bilgisi ve bilinci açısından anlamı irdeleniyor. Bu bölümde ayrıca metrik sistemin oluşma süreci, sayıların ve matema-

Andrew Robinson

The Story of Writing, The Shape of the World ve *Earth Shock* gibi kitapların yazarıdır. Ayrıca Albert Einstein, Thomas Young ve Satyajit Ray'in biyografilerini yazmıştır. *The Times Higher Education Supplement* dergisinin eski editörü olan Robinson şu anda Cambridge'deki Wolfson College'da misafir öğretim üyesidir. www.andrew-robinson.org

tiğin tarihçesi ve matematiğin doğayla ilişkisi, geleneksel ölçme birimleri ile ölçmede kullanılan araçlar ve teknikler ele alınıyor. "Doğanın Ölçümü" başlıklı bir sonraki bölümde ise en küçük ölçeklerden başlayarak önce atomlarla, sonra dünyayla ve daha sonra da evrenle ilgili ölçümlerimiz anlatılıyor. *Ölçüler Kitabı* aslında sadece birtakım niceliklerin nasıl ölçüldüğünü

anlatmakla kalmıyor, bu niceliklerin ne olduğu hakkında bilgiler de veriyor. Örneğin atomlarla ilgili kısımda kuantum kuramına ilişkin bilgiler yer alıyor. Yine de yazarlar bu bilgileri kapsamlı birer ders notu şeklinde değil de ilgili alanın tarihçesinden de bahseden bir sohbet havasında sunarak ilgiyi canlı tutmayı başarıyorlar. "İnsanın Ölçümü" başlıklı son bölümde ise hem kültür hayatımızla ilgili hem de vücudumuz ve sağlığımızla ilgili ölçme konuları ele alınıyor. Özellikle bu kısımda ele alınan konular şirin vezi ve vezin analizi, kalori sayımı, güneş koruma faktörü, müzik ve şarkı, polen sayımı, posta kodları, spor ve oyunlar gibi ilginç başlıklarıyla ölçümün hayatımızın ne kadar çok alanında etkili olduğunu keşfetmemizi ya da hatırlamamızı sağlıyor. Kitabın sonunda, ölçümün bilimdeki ve insan hayatındaki anlamları üzerine felsefi bir tartışmanın yapıldığı "Her Şeyin Ölçüsü" başlıklı bölüm yer alıyor.